

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МЕНЕДЖМЕНТ ЗЕД

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «МЕНЕДЖМЕНТ ЗЕД» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Наталія Хомюк, завідувач кафедри – доцент кафедри менеджменту, доктор економічних наук

Силабус погоджено
Гарант ОПП Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 3 від 06 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 073 Менеджмент, Менеджмент, Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 26 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 28 год.
		Самостійна робота 30 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська
Сторінка курсу в Microsoft Office 365		https://cutt.ly/ywbOf1H8

ІІ. Інформація про викладача

Хомюк Наталія Леонідівна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Посада – завідувач кафедри – доцент кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0505008925

Електронна пошта: KhomiuK.Nataliia@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Менеджмент ЗЕД» спрямований на формування фахових компетенцій у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, використання досягнень найкращого практичного досвіду. Особлива увага приділяється здобуттю практичних навиків розробки та реалізації політики управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітній компонент «Менеджмент ЗЕД» є суміжним і тісно пов'язаним із такими освітніми компонентами як «Менеджмент організацій», «Менеджмент».

Постреквізити: освітній компонент «Проектний менеджмент», «Стратегічний менеджмент», «Фінансово-економічний аналіз».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета вивчення освітнього компонента – оволодіння системою теоретичних та методологічних аспектів, а також використання практичних інструментів управління зовнішньоекономічною діяльністю, які є необхідними для набуття компетентностей, які дозволяють ефективно керувати зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у професійній сфері.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: розкриття методологічних основ менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, дослідження нормативно-правової бази регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств, вивчення видів та форм зовнішньоекономічної діяльності, ознайомлення з основними процедурами укладання зовнішньоекономічних контрактів, управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування й аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

4. Методи навчання: інтерактивні методи (інтерактивна лекція з використанням вербальних та ілюстративно-демонстраційних методів: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (практичні завдання, аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, творча робота, евристичний метод).

5. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК14. Здатність до адаптації, стресостійкості та дії в новій ситуації.

Спеціальні компетентності:

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

ПРН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування

організації.

ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

6. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усь ого	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Кон с.	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності						
Тема 1. Методологічні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	7	2	2	2	1	ФО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 2. Методи менеджменту ЗЕД	6	2	2	2	0	ФО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 3. Етика бізнес-комунікацій при управлінні ЗЕД	6	2	2	2	0	ФО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність при управлінні ЗЕД	7	2	2	2	1	ФО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 5. Управління підприємствами при виході на зовнішні ринки	6	2	2	2	0	ФО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 6. Організація оформлення та укладання зовнішньоекономічних контрактів	6	2	2	2	0	ФО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 7. Організація міжнародних розрахунків і банківського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	7	2	2	2	1	ФО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Разом за модулем 1	45	14	14	14	3	20
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти менеджменту зовнішньоекономічної діяльності						
Тема 8. Сутність, принципи та види планування в ЗЕД	6	2	2	2	0	УО (0,5), СЗ (0,5), Т (1) / 2
Тема 9. Управління персоналом та мотивування працівників у сфері ЗЕД	6	2	2	2	0	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 10. Управління ціноутворенням у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	6	2	2	2	0	УО (1), РЗ (1), Т (1) / 3
Тема 11. Контролювання та регулювання зовнішньоекономічної діяльності	9	2	2	4	1	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 12. Управлінські рішення та ризику у ЗЕД	6	2	2	2	0	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 13. Організація торгово-посередницької діяльності підприємств на зовнішніх ринках	6	1	2	2	1	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Тема 14. Діагностика ефективності менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	6	1	2	2	1	УО (1), СЗ (1), Т (1) / 3
Разом за модулем 2	45	12	14	16	3	20
Види підсумкових робіт						Бал

Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Екзамен						60
Всього годин / Балів	90	26	28	30	6	100

Форми контролю: бліц-опитування (БО), фронтальне опитування (ФО), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (СЗ), розв'язування задач (РЗ), виконання практичних завдань (ПЗ).

7. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Менеджмент ЗЕД» передбачає: підготовку до практичних занять відповідно до плану та графіку виконання завдань; оформлення результатів практичних завдань відповідно до плану самостійної роботи; підготовку до усіх видів контролю, зокрема написання поточних контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання завдань. Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Microsoft Office 365.

IV. Політика освітнього компонента

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти: результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (<http://surl.li/lpbys>).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам) тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачем освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність

посилань на використанні джерела, фабрикивання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Неухильне дотримання Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

V. Політика поточного та підсумкового оцінювання

Політика поточного оцінювання: оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40.

Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Політика підсумкового оцінювання: підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється з урахуванням результатів модульних контрольних робіт без складання екзамену, якщо здобувач вищої освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому не менше 75 балів. Така оцінка виставляється та заноситься до екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти у день проведення екзамену за умови його обов'язкової присутності. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки за результатами поточного оцінювання та модульних контрольних робіт, або за бажанням підвищити рейтинг (згідно силабусу освітнього компонента) здобувач вищої освіти складає екзамен в письмовій формі. Екзаменаційний білет охоплює програму освітнього компонента та включає три теоретичні запитання (одне питання 20 балів). Максимальна оцінка 60 балів. При цьому на екзамен виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/kvyni>).

Перелік питань на екзамен

1. Методологічні засади менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
2. Характеристика причин та передумов розвитку зовнішньоекономічної діяльності
3. Основні положення теорій управління зовнішньоекономічною діяльністю
4. Суть протекціоністських заходів та основні форми протекціонізму.
5. Основні етапи та аналіз розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні
6. Рівні сучасної системи зовнішньоекономічної діяльності
7. Принципи зовнішньоекономічної діяльності України.
8. Суб'єкти менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
9. Класифікація видів зовнішньоекономічної діяльності
10. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
11. Систематизація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
12. Сутність, вид та методи митного контролю
13. Митні режими та їх характеристика
14. Основні митні документи та порядок митного оформлення
15. Мито як інструмент економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності
16. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності
17. Сутність та класифікація нетарифних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
18. Ліцензування як форма регулювання зовнішньоекономічної діяльності
19. Характеристика системи адміністративних обмежень експортно-імпортних операцій
20. Економічні методи нетарифного регулювання
21. Правові методи нетарифного регулювання.
22. Сутність валютного регулювання
23. Сутність валютного контролю
24. Валюта, валютний курс.
25. Порядок придбання і використання валюти
26. Види та особливості валютних операцій
27. Українська міжбанківська валютна біржа та особливості її функціонування
28. Сутність, характерні риси та типи спеціальних економічних зон в Україні.
29. Особливості функціонування та взаємодії підприємств з органами управління спеціальною економічною зоною.
30. Сутність, характерні риси та типи офшорних зон.
31. Сутність та типи офшорних компаній.
32. Оншорні компанії та специфіка їх взаємодії з офшорними фірмами.
33. Особливості українського законодавства щодо офшорних компаній

34. Міжнародні розрахунки та їх основні форми
35. Відмінність акредитивної і інкасової форм розрахунків
36. Види акредитивів, що використовуються у міжнародній торгівлі.
37. Операції з векселями, які проводяться комерційними банками.
38. Правові основи використання чекової форми розрахунків.
39. Форми фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
40. Лізинг як форма кредитування.
41. Спільні та відмінні риси факторингу та форфейтингу.
42. Ризики, що виникають при здійсненні міжнародних розрахунків.
43. Фінансування ЗЕД підприємства
44. Обґрунтування виходу підприємства на зовнішній ринок та основні управлінські підходи до його вибору
45. Вибір зовнішнього ринку та варіанту виходу підприємства на нього
46. Експорт товарів як традиційна форма виходу підприємства на зовнішній ринок
47. Спільна міжнародна підприємницька діяльність, переваги та недоліки даної діяльності.
48. Фактори впливу на цінову політику підприємства у зовнішньоекономічній діяльності.
49. Головні завдання цінової політики підприємства у зовнішньоекономічній діяльності.
50. Критерії, при яких визначається рівень світової ціни.
51. Відмінність між розрахунковими цінами та цінами, що публікуються.
52. Чинники впливу на процес прийняття цінових рішень при здійсненні зовнішньоекономічній діяльності.
53. Основні елементи вибору і реалізації цінової стратегії підприємства на зовнішніх ринках.
54. Спільна підприємницька діяльність та пряме зовнішнє інвестування
55. Ціни і цінова політика на світовому ринку
56. Фактори ціноутворення у ЗЕД підприємства
57. Цінові стратегії підприємства на зовнішньому ринку
58. Методологія визначення ціни на зовнішніх ринках
59. Поняття і види торговельно-посередницьких операцій
60. Посередники та їх послуги у міжнародній торгівлі
61. Організаційні форми торговельно-посередницьких операцій
62. Поняття, види і класифікація контрактів
63. Інститут міжнародної комерційної угоди
64. Підготовка і укладання зовнішньоторгових договорів купівлі-продажу
65. Основні форми міжнародної торгівлі
66. Класифікація угод зустрічної торгівлі
67. Зміст статей контракту купівлі-продажу
68. Базисні умови договору купівлі-продажу
69. Сутність та характеристика ризиків ЗЕД
70. Класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності
71. Можливі напрями мінімізації ризиків ЗЕД

72. Методи страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності
 73. Види економічного аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства
 74. Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності
 75. Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.

2. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств: навчальний посібник / укл. А. Р. Дунська, К.О. Кузнєцова. Електронне мережне навчальне видання. Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. 181 с.

2. Козак Ю.Г., Савельєв Є.В. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. 6-е вид., перероб. та доп. Київ: ЦУЛ, 2019. 292 с.

3. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. Ірпінь, 2019. 410 с.

Додаткова

1. Khomiuk N. Analysis of the Process of Settlement and Receipt of Land Payments in Traditional and Organic Agricultural Landsman in Ukraine. *Geo-management in organic agriculture: Monografia viacerých autorov. Vydavateľ* : Európsky inštitút ďalšieho vzdelávania, Podhajska, Slovensko 2019. P. 211–225.

2. Хомюк Н.Л. Методичні підходи до формування фінансової державної підтримки органічного виробництва в ЄС. *Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи* : монографія / за ред. Т.О. Зінчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. С.476–487

3. Akimova L., Khomiuk N., Bezena I., Lytvynchuk I., Petroye O. Planning Of Socio-Economic Development Of The Territories (Experience Of European Union). *International Journal Of Management (Ijm)*. 2020. Vol. 11. Issue 4. P. 567–575.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua>

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки України URL: <https://www.me.gov.ua>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>

6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>